

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

R. van Os van den Abeelen
BEL/OMB

Telefoonnummer +31235143678
roos.van.os.van.den.abeelen@noord-
holland.nl

1 | 4

Verzenddatum

21 APR. 2022
Kenmerk
1813603/1813608

**Betreft: Motie M116-2021 Energie-armoede en 215 M215-2021
Energiearmoede in kaart brengen**

Geachte leden,

Op respectievelijk 5 juli 2021 en 8 november 2021 heeft u de moties M116-2021 'Energie-armoede' (A.T.B. de Vries, PvdA) en M215-2021 'Energiearmoede in kaart brengen' (A.T.B. de Vries, PvdA) aangenomen. Graag informeren wij u over de uitvoering van de moties.

Inleiding

Door de sterk oplopende energieprijzen krijgt energiearmoede al enige tijd aandacht van lokale en landelijke politiek. De huidige oorlog in Oekraïne en vraagstukken rondom gaslevering vanuit Rusland zetten hier extra druk op. Veel gemeenten, financieel ondersteund door het Rijk, treffen extra maatregelen om deze problematiek aan te pakken. Gezien de concentratie van de problematiek van de energiearmoede in specifieke wijken en de noodzaak om de doelgroep actief te betrekken, is het belangrijk dat op lokale schaal maatwerk wordt geleverd. Dit laat onverlet dat het ook belangrijk is dat gemeenten samenwerken en worden ondersteund in het aanpakken van dit prangende vraagstuk. Deze brief zet uiteen hoe wij als provincie Noord-Holland een bijdrage leveren hieraan. Hierbij is het uitgangspunt dat gemeenten primair verantwoordelijk zijn. Wij kunnen een ondersteunende en faciliterende rol spelen door desgewenst te monitoren, coördineren en financieel te ondersteunen. Ook willen we werken aan meer structurele oplossingen onder de noemer inclusieve energietransitie. De verschillende activiteiten in deze aanpak worden gefinancierd uit het Economisch herstel- en duurzaamheidsfonds (Herstelfonds).

Provinciale aanpak energiearmoede

Op dit moment heeft het Servicepunt Duurzame Energie (SPDE), ondersteund door de provincie Noord-Holland, een expliciete rol in communicatie en kennisdeling rond energiearmoede. De rol van het SPDE bestaat uit het ontsluiten van informatie waaronder de data op wijk en buurtniveau van TNO en het faciliteren van een leerkring waarin gemeenten worden ondersteund bij het formuleren van een aanpak van energiearmoede. Bij het uitvoeren van deze rol wordt het SPDE

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

ondersteund door TNO. In januari jl. heeft de eerste van een serie van 5 bijeenkomsten van de leerkring plaatsgevonden.

Het SPDE organiseert ook periodiek webinars over allerlei aspecten van het aanpakken van energiearmoede. Vanuit de drie in 2021 gehouden webinars is een – omvangrijke – groep ontstaan (bestaande uit medewerkers van gemeenten, lokale energiecoöperaties en welzijnsstichtingen). Er is bij deze groep behoefte aan een actieve community die elkaar goed weet te vinden. Voor het opzetten, bedienen en faciliteren van deze community vanuit het SPDE stellen wij aanvullend budget beschikbaar. Dit budget wordt besteed aan actieve communicatie en interactie met als doel het voorzien in kennisbehoefte van NH-gemeenten, bijv. over landelijke maatregelen en het uitwisselen van ervaringen, best-practices maar ook valkuilen. Veel kleinere gemeenten hebben ook behoefte aan hands-on ondersteuning. Hierin wordt door het SPDE tegemoet gekomen door middel van een strippenkaart waarmee gemeenten een aantal uren ondersteuning van het SPDE kunnen ‘inkopen.’

Uit zowel de webinars als de gesprekken met gemeenten komt naar voren dat er grote behoefte is aan inzicht in welke maatregelen en vooral ook welke aanpak effectief is. Is een effectieve aanpak overal inzetbaar, of moet er sprake zijn van bepaalde voorwaarden? En welke rol speelt de verstedelijkingsgraad of omvang van een gemeente hierbij? Monitoring en evaluatie van zowel de inspanningen als resultaten van gemeenten in Noord Holland is van groot belang. Het SPDE zal samen met TNO monitoren en de lessen hieruit met de gemeenten delen. Indien nodig en wenselijk, kan TNO een actievere rol spelen bij de dataverzameling.

Op 9 september 2021 heeft het Portefeuillehoudersoverleg Duurzaamheid van de MRA ingestemd met het ontwikkelen van een programmatische aanpak op het thema energiearmoede voor de middellange termijn. Dit is inmiddels in gang gezet vanuit de beschikbare capaciteit binnen de werkgroep energiearmoede. Als provincie zijn we hierbij aangesloten.

Financiële participatie en een inclusieve energietransitie

Motie 116-2021 legt een relatie tussen enerzijds energiearmoede en anderzijds financiële participatie, toegang tot financieringsinstrumenten, het energiezuinig maken van woningen en provinciaal bezit. Energiearmoede wordt hier gekoppeld aan energierechtvaardigheid en toegang tot voorzieningen en regelingen.

Een rechtvaardige of inclusieve energietransitie bedraagt meer dan alleen de bestrijding van energiearmoede. Zonder gerichte inspanningen is het namelijk niet vanzelfsprekend dat de kosten en baten van de energietransitie gelijk worden verdeeld over verschillende groepen in de samenleving. Inmiddels is er, vanuit het Rijk en de EU (Green Deal) steeds meer aandacht voor deze verdelingseffecten.

Verdelingseffecten ontstaan ook bij de huidige financiële participatievormen bij grootschalige duurzame opwek, maar ook bij strategische keuzes van gemeenten ('welke wijk eerst' voor vergaande verduurzaming aan bod komt), of waar nieuwe 'groene industrie banen' komen en 'grijze industriebanen' verdwijnen. Ook rondom RES's en burgerparticipatietrajecten bestaan uitdagingen over wat rechtvaardige

verdelingen en besliskaders zijn, om tot een gedragen beleidskeuze te komen. Het is een uitdaging om de mens centraal te zetten in de energietransitie. Ook voor de provincie Noord-Holland spelen deze vraagstukken. We werken in de komende maanden samen met TNO aan een inventarisatie van bestaande energierechtvaardige besliskaders en een verkenning van de bruikbaarheid hiervan voor de provincie. Dit doen we door middel van een aantal (benen op tafel) sessies, zowel ambtelijk als met PS. Er kan tijdens deze gesprekken de diepte in worden gegaan op de rechtvaardigheidsvraagstukken die spelen in de provincie en de rol die de provincie daarin kan spelen. TNO schrijft op basis van deze gesprekken een advies met elementen en ingrediënten voor een inclusieve, gedragen en rechtvaardige transitie, en een overzicht met bestaande nationale en internationale voorbeelden van financieringsconstructies voor huishoudens die worden geconfronteerd met energiearmoede. Hierin wordt tevens aandacht besteed aan laagdrempelige financieringsvormen die inwoners met weinig middelen in staat stellen om mee te kunnen doen met de financiële participatie en financieringsmogelijkheden voor het energiezuinig makend van woningen, inclusief de wijze waarop provinciaal bezit hiervoor kan worden ingezet.

Wat betreft onze bestaande inzet op het gebied van financiële participatie, ook in relatie tot energie-armoede, is de [Leidraad Financiële Participatie](#) opgesteld.¹ De Leidraad beschrijft tal van mogelijkheden die gemeenten hebben om te sturen op financiële participatie bij energieprojecten. In het hoofdstuk '*Additionele opties om te sturen*' op p. 49 van de Leidraad worden verschillende opties benoemd om ook inwoners zonder eigen vermogen te laten profiteren van energieprojecten. Een mogelijke oplossingsrichting is om een revolverend fonds op te zetten. Op deze manier is het voor inwoners zonder eigen vermogen mogelijk om een lening aan te gaan om toch mee te investeren in een energieproject, de lening wordt terugbetaald uit de opbrengsten via bijvoorbeeld een coöperatie. Een ander voorbeeld is om via een omgevingsfonds de opbrengsten van een energieproject in te zetten voor energiebesparende maatregelen. Dit kan in combinatie met een Energy Service Company (ESCo). Op deze manier wordt bijvoorbeeld een warmtepomp voorgefinancierd en via de lagere energierekening en afdracht vanuit het omgevingsfonds terugbetaald. We hebben geïnventariseerd op welke wijze provinciaal bezit ingezet kan worden

Het Herstelfonds biedt mogelijk ook aanknopingspunten. Het verminderen van CO₂-uitstoot in de gebouwde omgeving is één expliciete doelstelling. De provincie en gemeenten hebben daarnaast een energieloket in het leven geroepen om particuliere woningeigenaren te helpen bij het verduurzamen van hun woning. De afgelopen periode hebben eigenaren via het loket advies gekregen over bijvoorbeeld verschillende maatregelen die mogelijk zijn. De aanpak blijkt succesvol, maar er is ruimte voor verbetering zodat nog meer woningeigenaren overgaan tot verduurzaming. Wij laten daarom onderzoeken welke aanpassingen er nodig zijn om de aanpak effectiever te maken.

Vanuit het Rijk zijn op 11 maart jongstleden aanvullende koopkrachtmaatregelen aangekondigd via een verlaging van de btw op

¹ <https://energieregionhn.nl/app/uploads/2021/11/Leidraad-financiele-participatie-bij-duurzame-projecten-nov-2021.pdf>

energie (aardgas, elektriciteit en stadswarmte), lagere accijns voor benzine, diesel en LPG, aanvullend budget voor verhoging van de eenmalige energietoelage (van 200 euro naar 800 euro) en het naar voren halen van budget voor energiebesparende maatregelen. Hiernaast is de Rijksoverheid op 2 april 2022 onder de noemer 'Zet ook de knop om' een landelijke campagne gestart om huishoudens en ondernemers met praktische besparingstips te stimuleren om op korte termijn energie te besparen. Ook is er een Nationaal Isolatieprogramma om slecht geïsoleerde huur- en koopwoningen snel en slim aan te pakken. Het doel is om 2,5 miljoen woningen te isoleren.

Als laatste, we nemen als provincie deel in het consortium JUST PREPARE (Putting REsident Practices And REsidential areas at the center of a JUST and effective energy transition in underprivileged neighbourhoods). Naast Universiteit van Amsterdam en Hogeschool van Amsterdam, die het project leiden, nemen aan dit consortium de volgende kennisinstellingen deel: Radboud Universiteit, TU Delft, Technische Universiteit Eindhoven, en de Hogeschool Arnhem/Nijmegen. Ook zijn in het project ruim 40 praktijkpartners als (mede)financierende partners betrokken, zoals provincies, gemeenten, woningbouwcorporaties, energiebedrijven en adviseurs. JUST PREPARE ontving een NWO subsidie van 2.5 miljoen euro binnen het programma 'Energietransitie als maatschappelijk-technische uitdaging'. Het consortium gaat noodzakelijke kennis vergaren en op basis hiervan oplossingen ontwikkelen in zogenaamde Living Labs in vier gemeenten, samen met woningbouwcorporaties, bewoners en andere relevante actoren. Vervolgens zullen de inzichten breed worden gedeeld in een Learning Lab met andere gemeenten en betrokkenen. Wij proberen de opbrengsten zoveel mogelijk in te zetten in onze overige activiteiten.

Tot slot

Wij verzoeken Provinciale Staten de moties (M116-2021 en M215-2021) hiermee als afgedaan te beschouwen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk